

ОБГРУНТУВАННЯ СТРУКТУРИХ КОМПОНЕНТІВ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ТРЕНЕРА З ВИДУ СПОРТУ

Скрипич Владислав
Науковий керівник В.А. Товт

Вступ. Проблема підготовки кваліфікованих тренерських кадрів для всіх видів спорту вважається проблемою національного масштабу [1]. В Україні, а також поза її межами її актуальність є беззаперечною. Сутність проблеми полягає в тому, що з одного боку в літературі міститься значна кількість теоретичного матеріалу про складові педагогічної майстерності тренера з виду спорту, а з другого боку, не знайдено чіткого переліку та ранжування таких складових саме для тренерських професій [2-3]. Актуальність підготовки кваліфікованих тренерських кадрів визначається:

- по-перше, тим, що складові професійної майстерності тренера з виду спорту визначають результативність навчально-тренувального процесу спортсменів;
- по-друге, використання інформації про структуру професійної майстерності дозволяє ефективно вдосконалювати всю систему підготовки тренерських кадрів загалом та її окремі елементи зокрема;
- по третє, наукове обґрунтування складових професійної майстерності тренера з виду спорту створює можливості для реформування всієї національної системи підготовки фахівців фізичної культури і спорту.

Мета дослідження. Обґрунтування складових професійної майстерності тренера з виду спорту та використання отриманих результатів дослідження для підготовки кваліфікованих тренерських кадрів.

Матеріали і методи. До досліджень були залучені викладачі кафедри фізичного виховання, тренери з футболу, гандболу, спортивної та художньої гімнастики, легкої атлетики спортивних шкіл м. Ужгорода. Всього 26 осіб. В процесі дослідження використовувалися наступні методи: аналіз літератури та узагальнення; педагогічне спостереження; опитування спортсменів; методи порівняльного математичного аналізу.

Результати. Під час досліджень було встановлено, що зміст практичної готовності тренера з виду спорту до виконання своїх посадових обов'язків визначають його загальні і спеціальні компетентності. Вони проявляються у предметних (фахових) уміннях, тобто в діях, які можна вивчати та оцінювати. До таких умінь належать аналітичні, організаторські, мобілізаційні, комунікативні та інші уміння. Встановлено, що організаторські уміння передбачають залучення спортсменів до різних видів

діяльності, пов'язаної із забезпеченням тренувального процесу, організацією діяльності колективу, яка перетворює його із об'єкта в суб'єкт виховання. Організаторські уміння тренера з виду спорту бувають мобілізаційними, інформаційними, розвивальними та орієнтаційними. Проведені дослідження показали, що врахування під час підготовки фахівців визначених складових спеціальних (предметних) компетентностей тренера з виду спорту здатне забезпечити успішне вирішення завдань у формуванні професійної майстерності майбутніх фахівців.

Висновки.

1. Виявлено, що провідними компонентами структури професійної майстерності тренера з виду спорту є комплекс інтегральних, загальних та професійних компетентностей, які в свою чергу поділяються на такі 5 дескрипторів національної рамки кваліфікацій: знання, уміння, навички, комунікація, автономія та відповідальність.

2. Доведено, що основою структури професійної майстерності тренера з виду спорту є широкий спектр когнітивних і практичних умінь та навичок, необхідних для знаходження творчих рішень з проблем планування, аналізу, контролю та оцінювання власної роботи та роботи інших осіб; забезпечення автономії та відповідальності в організації професійної діяльності або навчання в умовах непередбачуваних змін при системному покращенні результатів власної діяльності і якості роботи інших.

Література.

1. Маріонда І.І. Формування професійно-особистісних компетентностей фахівця фізичної культури у процесі занять фізичною підготовкою і спортом: Монографія/І.І.Маріонда, Е.І.Сивохоп, В.А.Товт. - Ужгород: ПП «АУТДОР-ШАРК», 2016. – 212 с.
2. Товт В.А. Професійні компетентності вчителів фізичної культури у вирішенні конфліктних ситуацій/В.А.Товт, Л.М. Джуган // *Virtus: Scientific Journal / Editor-in-Chief M.A. Zhurba - Issue # 30, January, 2019.* – Р. 158-161.
3. Хома Т.В. Вплив позакласних спортивних заходів на формування особистості школярів/ Т.В.Хома, В.А.Товт// Матеріали 75-ї підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького складу Ужгородського національного університету. Факультет здоров'я та фізичного виховання. м. Ужгород. 2021. - С.79-81.